



**זה נהנה  
וזה לא חסר**  
מסכת בבא קמא  
דף כ'

**סיפור**

רבי אלעזר הלך פעם בדרך יחד עם תלמידו רבי שמעון בר כהנא. הרגיש רבי אלעזר שמשהו נתקע לו בין שיניו, וביקש מרבי שמעון שיביא לו קיסם קטן מגדר העץ שהיתה לידם, כדי שיוכל לחצוץ את שיניו. עמד רבי שמעון לתלוש קיסם מהגדר, אולם אז עצר אותו רבי אלעזר ואמר: "בעצם שיניתי את דעתי, שהרי אם כל אדם שעובר כאן יקח קיסם מהגדר, בסופו של דבר תיהרס כל הגדר. לכן אל תביא לי קיסם ממנה". מקרה דומה קרה לרבי זעירא שהלך בדרך עם תלמידו רבי חגי, והשניים פגשו אדם ששחב חבילה גדולה של קיסמים. ביקש ממנו רבי זעירא קיסם אחד לחצוץ את שיניו, אך מיד חזר בו ואמר שאם כל אחד יבקש מהאיש קיסם, בסוף לא תישאר לו חבילה, לכן סירב לקבל את הקיסם על אף שהאיש הסכים לתת לו אותו ברצון. עד כדי כך נזהרו חכמים לשמור על רכוש הזולת ולא ליהנות ממנו בצורה שעלולה לפגוע בו.

(על פי ירושלמי דמאי פ"ג)

**מן התלמוד**

**"זה נהנה וזה לא חסר"**

פעם היה יהודי שהגיע מעיר רחוקה וחיפש היכן להתגורר. אנשים טובים אמרו לו: "שם, בסוף הרחוב ישנו בית הפקר, אתה יכול להיכנס לגור שם ככל שתחפוץ".

שמח האיש, הלך לבית בסוף הרחוב, התמקם בו וגר בו חמישה חודשים. לפתע הופיע בעל הבית ואמר לו: "סליחה, מדוע זה הנך מתגורר בבית שלי?". התברר שהיהודי טעה, כי הבית המופקר היה בצד השני של הכביש והוא נכנס בטעות לביתו של אדם שנסע לחוץ לארץ. היהודי התנצל אלף פעמים ועמד לצאת מן הבית, אך בעל הבית אמר לו: "כבודו התגורר בדירה חמישה חודשים, נא ישלם לי שכירות דירה!". היהודי היה נבוך ביותר, אך למזלו הרב הוא נזכר במה שאמר התלמוד בדרך זה: **"זה נהנה וזה לא חסר" - פטור. כלומר, אכן אסור לגור בבית של האלף ללא רשות, אך אם בעל הבית לא הפסיד מאומה מכך שהתגורר בבית שלו, פטורים מלשלם לו. זה נהנה - היהודי שהתגורר בבית; וזה לא חסר - בעל הבית, לא הפסיד מאומה.**



**יש לי מושג / שכונת בתי מחסה**

**"בתי מחסה" הוא מתחם דירות שנבנה ברובע היהודי בעיר העתיקה שבירושלים בין השנים תר"כ-תר"נ (1860-1890), ביוזמת ארגון יהודים מהולנד והגרמניה שנקרא "כולל הו"ד". המתחם כלל מאה דירות שהוקמו ברמת חיים גבוהה יחסית. מטרתו של המבנה היתה לשמש כבתי מחסה לעניים, ומשפחות עניות יכלו להתגורר בו לתקופה של שלוש שנים בחינם או תמורת שכר דירה נמוך מאוד. זאת בעקבות עליית מחירי הדירות שהובילה לכך שמשפחות יהודיות רבות נותרו ללא קורת גג. המימון להקמת בתי מחסה הגיע מתרומות של יהודים ברחבי העולם, ובמיוחד הברון וילהלם דה רוטשילד. המתחם נהרס במלחמת העצמאות, ושוקם מחדש לאחר מלחמת ששת הימים.**



חלק מחזית בית רוטשילד בכיכר בתי מחסה ברובע היהודי (Wikipedia, Nehemia G)

**נהנה וזה לא חסר**

**לפניכם ארבעה מקרים. הקיפו בעיגול את המקרה בו מתקיים הכלל "זה נהנה וזה לא חסר"!**

1.  ראובן אכל במכה ששייכת לשמעון בלי רשות.
2.  ראובן קרא בספר של שמעון בלי רשות.
3.  ראובן גר בבית של שמעון בלי רשות וכך מנע ממנו להשכיר אותו לאחרים.
4.  ראובן התארח בבית של שמעון בלי רשות למרות שהיה לו בית משלו.

